Jong talent ontwikk

Fundacion Voz-i-Landia Escolar en Arte di palabra

Luisteren is makkelijker dan lezen. Als er dan ook nog wat te zien valt, komt er nog een dimensie bij. Zo was en is het in onze overwegend orale cultuur, in het verleden én ook nu. Toch was het een goede gedachte van twee bij uitstek op het orale gerichte organisaties om hun orale traditie in boekvorm vast te leggen. Immers, wie schrijft die blijft.

Door Wim Rutgers

„Met de nieuwe twee uitgaven zien we een andere trend wa te gaan schrijven en dat via voordracht in competitievorm p

Reluci; Chispa musical

Jennifer Laclé-Boezem verzamelde in de prachtige gebonden publicatie in groot formaat met een korte titel 'Reluci; Chispa musical', maar vervolgens vergezeld van de lange informatieve ondertitels 'e poder di creatividad musical'; 'Reflexion y Memorianan di Festival Voz-i-Landia Escolar 1981-2015'; 'dedica na hobennan talentoso, particularmente na hobennan cu talento di canto', de geschiedenis van meer dan dertig jaar van deze populaire jongerenactiviteit voor zangtalenten in de categorieën van 7-9 en 10-13 jaar. Het begon in de wijk Dakota maar breidde zich vervolgens over het hele eiland uit. Het festival kent een sterk competitie-element met voorrondes op school en interscolair en een finale. Het zangfestival bleek voor heel wat deelnemers een opstapje te zijn voor een latere carrière, zij het professioneel of als amateur, zoals uit persoonlijke herinneringen van deelnemers blijkt.

Stichting

Festival-Voz-i-Landia is sinds 8 maart 1982 een stichting, met Jennifer Laclé-Boezem (1982-1995), Munye Oduber-Winklaar (1995-2013) en Franklin Richardson (sinds 2013) als voorzitter. Een festivallied en een logo worden ontworpen. Het doel is het bevorderen van zang en muziek door jongeren van Aruba, het eerste jaar in vier talen, maar daarna specifiek gericht op het Papiaments, in een hecht samenwerkingsverband onder leiding van docenten in het basisonderwijs, met behulp van begeleiding door volwassenen uit de professionele wereld van de muziek als tekstschrijvers, componisten en arrangeurs: „Stimula talento den canto di muchanan di scolnan basico di Aruba." (Stimuleer het zangtalent van basisschoolleerlingen van Aruba).

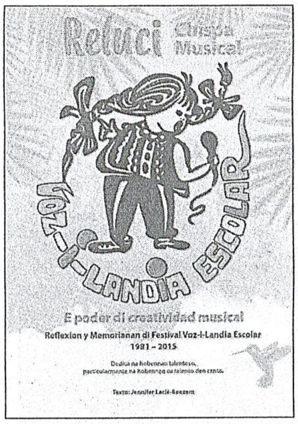

De twee beschreven boekjes.

Kleurrijke inventaris

Het kleurrijke boek is allereerst een inventarisatie van wat er in de loop van ruim dertig jaar werd gepresenteerd, verdeeld in zes onderdelen die na enkele introducerende bijdragen hoofdzakelijk chronologisch elke jaarlijkse activiteit beschrijven, zoals de namen van de jonge deelnemers en de namen van de volwassenen die de muzikale composities en de arrangementen verzorgden. Die inventarisatie gaat vergezeld van inleidingen met achtergrondinformatie over de geschiedenis en het wel en wee van het festival. Ook de jaren die 'overgeslagen' werden, moesten worden, blijkt dat het festival zijn hoogte- en dieptepunten gekend heeft. Er valt heel wat interessants te lezen in dit uitgebreide overzicht.

Door al die jaren heen ontstond via Voz-i-Landia Escolar een aanzienlijke collectie jeugdliederen in het Papiaments waarvan diverse tot de populaire canon zijn gaan behoren. De laatste sectie van het gedenkboek geeft alle winnende teksten van 1981 tot 2015 integraal weer. Zo valt er dus na de originele orale presentatie met ruim veertig gepubliceerde liederen heel wat terug te lezen en opnieuw te schitteren.

„Cu mi participacion den Voz-i-Landia Escolar mi a demostra cu mi por canta. Despues di esey diferente porta a habri pa mi den e mundo musical", stelt Javier Ras (met mijn deelname aan Voz-i-Landia Escolar heb ik kunnen laten zien dat ik kan ziengen. Daarna zijn voor mij verschillende deuren geopend in de muziekwereld).

„E trampolin cu a impulsa mi carera como cantante", zegt Gloria Vega (De trampoline die een impuls heeft gegeven aan mijn zangcarrière).

Arte di palabra

Ook Arte di palabra is als competitie georganiseerd. Zowel Reluci; chispa musical als Arte di palabra streven naar de bevordering van het Papiaments door jongeren, de een door zang, de ander door declamatie van het gesproken woord. Originaliteit van tekst is de eis bij elk van de twee. Beide zijn in de eerste plaats oraal van karakter en hebben nu de resultaten gebundeld in een papieren publicatie. Inhoudelijk is er evenwel sprake van een andere opzet, omdat bij Arte di palabra jongeren uit het voortgezet onderwijs - een andere doelgroep dus - weliswaar soms bestaande teksten voordragen, maar vooral ook zelf schrijven en hun zelfgeschreven teksten vervolgens presenteren per school, per eiland en tenslotte in een grote finale ook inter-eilandelijk met deelnemers uit Curaçao (2000), waar het allemaal begon, maar intussen ook met participatie van Bonaire (2006) en Aruba (2009). Zoals de persoon van Jenny Laclé-Boezem verbonden is met Voz-i- Landia Escolar zo is bij Arte di palabra de persoon van Ange Jessurun niet weg te denken als initiatiefneemster en motor achter het project dat inmiddels alweer twintig jaar bestaat.

Pòtpurí

Ter gelegenheid van het derde lustrum in 2014 en het vierde in 2019 verscheen er telkens een mooi gebonden uitgave onder de titel 'Pòtpurí; kolekshon di poesia, kuenta i haiku', waarin een overzicht van de geschiedenis van deze jaarlijks terugkerende activiteit en een inventarisatie van deelnemers en de titels van hun teksten, in de categorieën originele poëzie, originele verhalen en haiku's. Aan het laatste genre namen ook volwassenen deel. Voor deze verzamelbundels uit 2014 en 2019 geldt dat naar het luisteren naar de voordracht, er heel wat stof tot lezen in de bundels is bijeengebracht. Zo brengt de uitgave een nieuw literair genre voort: 'literatura di hóben pa hóben'.

De logo's van Arte di Palabra en Voz-i-Landia-Escolar.

elt culturele traditie

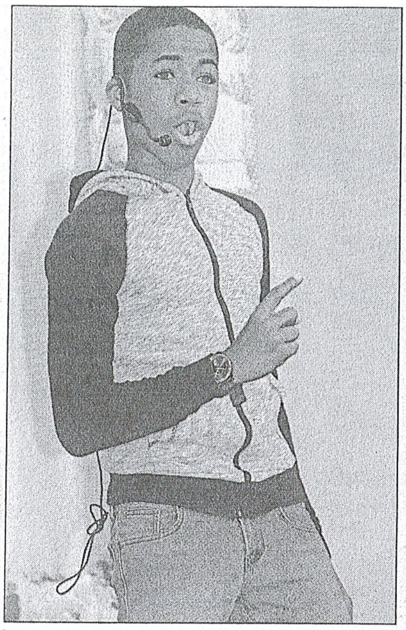

arbij met name jongeren enthousiast zijn om zelf ubliek te maken." FOTO'S JEU OLIMPIO

Door al die jaren heen ontstond via Voz-i-Landia Escolar een aanzienlijke collectie jeugdliederen in het Papiaments waarvan diverse tot de populaire canon zijn gaan behoren.

Over de bundel van 2014 en wat daarvoor was heb ik uitgebreid geschreven in Balans (2016). In de verzamelbundel van 2019 komen de namen én de winnende teksten voor van vijftig participanten met poëzie, 23 participanten met verhalen en niet minder dan veertig jongeren en 24 volwassen deelnemers met originele haiku's. Aan het einde van de uitgave vertellen ruim twintig deelnemers over hun ervaringen: 'Palabrista na palabra'. Door de aanzienlijke aandacht van de pers en de belangstelling van de samenleving als geheel heeft Arte di palabra inmiddels een vaste plaats ingenomen, waarin deelnemers aan de competitie ook bij verschillende gelegenheden worden uitgenodigd. Zo maakt de organisatie haar doel jongeren te betrekken bij het lokale literaire leven waar.

„Meta di e evento: Promové amor pa kultura di nos idioma papiamentu. Enrikesé nos idioma ku kreatividat di nos hubentut. (Doel van het evenement: liefde voor de cultuur van onze taal het Papiaments promoveren. Het verrijken van onze taal met creativiteit van onze jeugd).

Tot slot

Ik begon dit stukje met het orale karakter van onze literaire traditie. Zowel Reluci; Chispa musical als Arte di palabra bieden ontwikkelings- en ervaringsmogelijkheden tot orale presentatie, zelfs voor een groot publiek.

In deze twee bundels zien we hoe dit orale element nu vergezeld gaat van de mogelijkheid tot teruglezen naar het nabije en wat verder weg gelegen verleden. Luisteren is makkelijker dan lezen, maar wie schrijft die blijft.

We moeten niet te licht denken over het belang van deze twee initiatieven om de jeugd actief en organisatorisch een mogelijkheid te bieden zich creatief te ontwikkelen. In Reluci zijn meer dan veertig originele liederen in het Papiaments opgenomen, in de lustrumbundel Arte di palabra worden niet minder dan ruim zeventig (!) teksten in het Papiaments gepresenteerd, weliswaar van verschillende en uiteenlopende kwaliteit. Maar ze zijn er nu wel om te lezen en te bediscussiëren. Dat brengt me tot een laatste opmerking over de algemene achteruitgang van het lezen in onze samenleving, met name bij jongeren, de opgave die steeds zwaarder lijkt te worden om jongeren aan het literaire lezen te krijgen, het ontbreken van jonge auteurs die publiceren. Maar met deze twee uitgaven zien we een andere trend waarbij met name jongeren enthousiast zijn om zelf te gaan schrijven en dat via voordracht in competitievorm publiek te maken. Ook dat is publiceren, waarbij laptop, iPad en smartphone het aloude papier verdringt. Maar als je dan deze twee mooi uitgevoerde bundels in handen hebt, erin bladert en leest ervaar je toch weer de extra rijkdom van de mogelijkheid tot rustig terugblikken. Waarom zouden oraliteit en papier niet prachtig kunnen samengaan? Deze twee uitgaven bewijzen het.

Jennifer Laclé-Boezem:
Reluci; Chispa musical.
Levendig Uitgever 2018
ISBN 978 949 1740 62 9
160 pagina's

Pòtpurí; Arte di palabra.
Amsterdam: Caribpublishing /
Uitgeverij SWP 2019
ISBN 978 90 8850 887 5
192 pagina's

Jennifer Laclé-Boezem

Ange Jesurun